

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሃይማኖትና ሥርዓት
The Ethiopian Orthodox Tewahido Church Faith and Order
www.ethiopianorthodox.org

ምስጢረ ሥላሴ (ነገረ ሥላሴ)

«መቅድመ ኩሉ ንስብክ ሥላሴ ዕሩየ ወቅዱስ ዘውእቶሙ ኣብ ወልድ ወመንፈስ ቅዱስ፤ ከሁሉ ኣስቀድመን በኣካል ልዩ በቅድስና (በክብር) ኣንድ የሆነውን ሦስትነት እንስብካለን። ይኸውም ኣብ ወልድ መንፈስ ቅዱስ ናቸው» ሲል ጎርጎርስ ነባቤ መለኮት (ቴኦሎጎስ) ኣስተምሮኦል (ሃያማኖተ ኣበው፡ጎርጎር ዮስ፣ ገጽ ፪፻፲)።

የምስጢረ ሥላሴ መሠረቱና ምንጩ ቅዱስ መጽሐፍ ነው። የምስጢረ ሥላሴ ትምህርት በሚገባ ጉልቶ የተገለጸው፣ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ባለመለወጥ ፍጹም ስው ከሆነ ወዲህ ነው።

ጥያቄ፦ምስጢረ ሥላሴ ማለት ምን ማለት ነው?

በመለኮት፣ በባህርይ (በህላዌ)፣ በፈቃድና በሥልጣን ኣንድ የሆነው እግዚአብሔር፣ የኣካል፣ የገጽ ፣ የስምና የግብር ሦስትነት እንዳለው የምናምነው እምነት ምስጢር ሥላሴ ይባላል።

ጥያቄ፦እግዚአብሔር የኣካል ሦስትነት ኣለው ስንል ምን ማለታችን ነው?

በመለኮት ኣንድ የሆነው እግዚአብሔር፣ የኣካል ሦስትነት ኣለው ማለት፣ ኣብ፣ ወልድ፣ መንፈስ ቅዱስ ይባላል ማለት ነው። በሌላም ኣነጋገር፣ ለኣብ ፍጹም ኣካል፣ ፍጹም ገጽ፣ ፍጹም መልክ ለወልድም ፍጹም ኣካል፣ ፍጹም ገጽ፣ ፍጹም መልክ፣ ለመንፈስ ቅዱስም ፍጹም ኣካል፣ ፍጹም ገጽ፣ ፍጹም መልክ እንዳለው የምናምነው እምነት ምስጢረ ሥላሴ ይባላል። የሦስቱም (የ ሥላሴም) የስም ሦስትነት ኣብ፣ ወልድ፣ መንፈስ ቅዱስ ነው። የግብር ሦስትነታቸውም ኣብ ወላዲ ፣ ወልድ ተወላዲ፣ መንፈስ ቅዱስ ሠራዲ ነው። ይኸውም፣ ወላዲነት፣ ተወላዲነት፣ ሠራዲነት ማለት ነው።

ጥያቄ፦እግዚአብሔር ኣብ ለምን ኣባት (ኣብ) ተባለ?

እግዚአብሔር ኣብ ወልድን ከባሕርዩ (ከህላዌው) እምቅድመ ዓለም ስለ ወለደው ኣብ (ኣባት) ተባለ። ወልድም ከኣብ ባሕርይ ስለ ተወለደ (ስለ ተገኘ) የኣብ ልጅ ተባለ። ስለዚህ ኣብ ወላዲ፣ ወልድ ተወላዲ ይባላሉ። ስለዚህም ቅዱስ መጽሐፍ እንዲህ ይላል፤ «ከጥንቱ ከዘላለም ጀምሮ ተሾምኩ፤ ምድር ከመፈጠርዋ ኣስቀድሞ፣ ቀላዖት ገና ሳይፈጠሩ እኔ ተወለድኩ፤ ተራሮች ገና ሳይመሠረቱ፣ ከኮረብቶች በፊት እኔ ተወለድኩ» (ምዲ.፳፥፳፫-፳፭)። እራሱ እግዚአብሔር ኣብም፣ «በእርሱ ደስ የሚለኝ ልጄ ይህ ነው» ሲል መስክሮለታል (ማቴ.፫፥፲፯)። በተጨማሪም፣ «በእርሱ ደስ የሚለኝ የምወደው ልጄ ይህ ነው እርሱን ስሙት» ሲል ኣረጋግጦላል (ማቴ.፲፯፥፭) መጥ ምቁ ቅዱስ ዮሐንስም፣ «እኔም ኣይቸዋለሁ፤ እርሱም የእግዚአብሔር ልጅ እንደ ሆነ እመስክራለሁ» ብሎላል (ዮሐ.፩፥፱፻፱)። ቅዱሳን ኣባቶቻችን ሦስት መቶ ኣሥራ ስምንቱ ሊቃውንትም በቀኖናቸው፣ «ሁሉን በፈጠረ፣ ስማይንና ምድርን፣ የሚታየውንና የማይታየውን በፈጠረ፣ ኣንድ ኣምላክ በሚሆን በእግዚአብሔር ኣብ እናምናለን፤ እምቅድመ ዓለም ከኣብ በተወለደው፣ ከዓለም በፊት ከኣብ ጋር ህልው ሆኖ በኖረው፣ የኣብ ኣንድ ልጅ በሆነው በኣንድ ጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ እናምናለን» ብለዋል (ጸሎተ ሃይማኖት)።

ጥያቄ፦እንደ አብና እንደ ወልድ ፍጹም አካልና ፍጹም ገጽ ያለው መንፈስ ቅዱስ የሠረፀው (የወጣው) ከአብ ብቻ ነውን?

አዎን፤ ወልድ ከአብ ብቻ እንደ ተወለደ፤ መንፈስ ቅዱስም እንዲዚሁ የሠረፀው ከአብ ብቻ ነው። መንፈስ ቅዱስ ከአብ ብቻ የሠረፀ መሆኑን ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በቅዱስ ወንጌሉ እንዲህ ብሎአል፤ «እኔ ከአብ ዘንድ የምልክላችሁ አጽናኝ (ጳፊቅሊጦስ) እርሱ ከአብ የሚወጣ (የሚሠርፅ) የእውነት መንፈስ በመጣ ጊዜ እርሱ ስለ እኔ ይመስክራል፤ እናንተም ደግሞ ከመጀመሪያ አንስቶ ከእኔ ጋር ኖራችኋልና ትመስክራላችሁ» (ዮሐ.፲፭፡፳፮-፳፯)።

መቶ አምሳው ቅዱሳን አበውም፤ ሦስት መቶ አሥራ ስምንት ቅዱሳን አበው ያስተማሩትን ተከትለው፤ «ጌታና ማሕየዊ በሆነው፤ ከአብ በሠረፀው በመንፈስ ቅዱስ እናምናለን፤ ከአብና ከወልድም ጋር በአንድነት እንስግድለታለን፤ እናመስግናለንም» ብለዋል (ጸሎተ ሃይማኖት)። ቅዱስ አትና ቴዎድሮስ ሊቀ ጳጳስ ዘእስክንድርያም፤ «መንፈስ ቅዱስን እናውቀዋለን (እናምናለን)፤ መንፈስ ቅዱስ እንደ አብ፤እንደ ወልድ፤ እንደ ባሕርያቸው ገናኝነት በገጹ፤ በአካሉ፤ በመልኩ ያለ ፍጹም የባሕርያ አምላክ እንደሆነ እናምናለን» ሲል አስረድቶአል (ሃይማኖተ አበው፤ ገጽ ፹፭)። መንፈስ ቅዱስ ከአብ ባሕርይ (ከአብ ህላዌ) ስለ ሠረፀ እንደ አብና እንደ ወልድ ፍጹም አምላክ ነው፤ በዚሁ መሠረት አብ ፍጹም አምላክ፤ ወልድ ፍጹም አምላክ፤ መንፈስ ቅዱስም ፍጹም አምላክ ስለሆነ፤ በመለኮትና በባሕርይ አንድ ስለሆኑ፤ ሦስቱም ሦስት አማልክት፤ ሦስት አጋእዝት አይባሉም፤ ሦስቱም አካላት አንድ አምላክ፤ አንድ እግዚአብሔር አንድ ፈጣሪ ይባላሉ እንጂ ሦስት አማልክት አይባሉም። ሐዋርያዊ እየተባለ የሚጠራው ቅዱስ አትናቴዎስ ዘእስክንድርያ ስለዚሁ ሲጽፍ፤ «አብ አምላክ ነው፤ ወልድም አምላክ ነው፤ መንፈስ ቅዱስም አምላክ ነው፤ ነገር ግን ሦስት አማልክት አይባሉም፤ አንድ አምላክ ነው እንጂ» ሲል አስረድቶአል (ሃይማኖተ አበው ገጽ ፸፬ ቁ.፬)።

ጥያቄ፦አብ አምላክ ከሆነ፤ ወልድም አምላክ ከሆነ፤ መንፈስ ቅዱስም አምላክ ከሆነ ሦስቱም ሁሉ እንዴት አምላክ አይባሉም? (እንዴት ሦስት አምላክ አይባሉም?)

ሦስት አማልክት አይባሉም፤ ምክንያቱም የሦስቱ ባሕርይ (ህላዌ)፤ የሦስቱም አካላት መለኮት (አምላክነት) አንድ ብቻ ነውና። በዚሁ መሠረት እግዚአብሔር በአካል ሦስት ስለሆነ፤ አብ ወልድ መንፈስ ቅዱስ ይባላል፤ በመለኮት ግን አንድ ብቻ ስለሆነ አንድ አምላክ፤ አንድ ፈጣሪ፤ አንድ እግዚአብሔር ይባላል።

ጥያቄ፦እግዚአብሔር በአካል፤ በገጽ ሦስት፤ በመለኮት አንድ መሆኑን የሚያመለክት ምሳሌ ይገኛልን?

አዎን፤ የቤተክርስቲያን መምህራን ያስተማሩባቸው ብዙ ምሳሌዎች አሉ፤ ከእነርሱም ጥቂቶቹ የሚቀጥሉት ናቸው፦

፩. ሰው

ሰው በሦስት ታላላቅ ክፍሎች ይመደባል። ይኸውም፤ ሀ/ልብ፤ ለ/ቃል፤ ሐ/እስትንፋስ ናቸው። እንደ ልብ አብ፤ እንደ ቃል ወልድ፤ እንደ እስትንፋስ መንፈስ ቅዱስ ይመሰላሉ። በዚሁ መሠረት፤ አብ ልብ፤ ወልድ ቃል፤መንፈስ ቅዱስ እስትንፋስ ይባላሉ።

የቤተ ክርስቲያን ሊቃውንት ይህን ምሳሌ በመውሰድ ሦስት ኩነታት ብለው ሰይመውታል። ይኸውም ከዊነ ልብ፤ ከዊነ ቃል፤ ከዊነ እስትንፋስ ማለት ነው። በተጠቀሰው ምሳሌ መሠረት የሰው ልብ ምንጊዜም ኩነቱ ነ (ለባዊነቱን) ሳይለቅ በራሱ ከዊነ ጸንቶ ማለት ከዊነነቱን ሳይተው፤ ቃልና እስትንፋስ ያስቡበታል፤ ቃል

ም ቃልነቱም ሳይተው፤ በራሱ ከዊንነተ በመጽናት ልብና እስትንፍስ ይናገራል፤ እስትንፋስም በራሱ ከዊን ነት በመጽናት የልብና የቃል እስትንፋስ ነው።

በዚሁ መሠረት እግዚአብሔር አብም በራሱ አካልና በራሱ ገጽ፤ በራሱ ከዊን በመጽናት፤ ለወልድና ለመንፈስ ቅዱስ ልባቸው ማለት መገኛቸው ነው። ወልድም ቃል ነውና በራሱ አካልና በራሱ ገጽ፤ በራሱ ከዊን ማለት በራሱ ቃልነት በመጽናት፤ የአብና የመንፈስ ቅዱስ ቃላቸው ነውና ይናገሩበታል። መንፈስ ቅዱስም በራሱ አካልና በራሱ ገጽ፤ በራሱ ከዊን በመጽናት፤ ለአብና ለወልድ (ለቃል) እስትንፋሳቸው (ሕይወታቸው) ነው።

ይህን የከዊን ሐተታ አስመልክቶ ከ፫፻፵፯-፫፻፶፪ ዓ.ም ድረስ የሮም ሊቀ ጳጳስ የነበረው አቡሊ ዲስ (ዩልዩስ) ቀጥሎ ያለውን ጽፎአል፤ «አብኒ ልቡናሆሙ ለወልድ ወለመንፈስ ቅዱስ፤ ወልድኒ ቃሎሙ ለአብ ወለመንፈስ ቅዱስ፤ ወመንፈስ ቅዱስኒ ሕይወቶሙ ለአብ ወለወልድ፤ አብም የወልድና የመንፈስ ቅዱስ ልባቸው ነው፤ ወልድም ለአብ ለመንፈስ ቅዱስ ቃላቸው ነው፤ መንፈስ ቅዱስም ለአብና ለወልድ እስትንፋሳቸው ነው» (ሃይማኖተ አበው፤ አቡሊ ዲስ ጎበ. በርደጊስ ፍ.፪፣ገጽ ፻፵፰)።

ቅዱስ ዳዊትም፤ «ሣህሉ ለእግዚአብሔር መልአ ምድረ፤ ወበቃለ እግዚአብሔር ጸንዓ ሰማያት፤ ለምእስትንፋስ አፍሁ ኩሉ ኃይሎሙ» ብሎአል። ማለት «ሣህሉ ለእግዚአብሔር» ባለው እግዚአብሔር አብን፤ «ወበቃለ እግዚአብሔር» ባለው እግዚአብሔር ቃልን (ወልድን)፤ «ወእምእስትንፋስ አፋሁ» ባለው እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስን አመልክቶአል (መዝ. ፱፻፪(፱፫)፤ ፮-፳)። የቤተክርስቲያን ሊቃውንትም በሙሉ በቅዱስ ዳዊት አገላለጽ ተስማምተውበታል።

፪. ፀሐይ

ሁላችን በየቀኑ ወደ ሰማይ ቀና እያልን የምንመለከታት ፀሐይ ሦስት ነገሮች አሉዋት፤ ይኸውም ፦ ሀ/ዐውድ ወይም ክበብ ለ/ብርሃን ሐ/ሙቀት ናቸው። በዚሁ መሠረት በክበቧ እግዚአብሔር አብ፤ በብርሃንዋ እግዚአብሔር ወልድ፤ በሙቀቷ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ይመስላሉ፤ ነገር ግን ፀሐይ ሦስት ነገሮች ስላሏት አንድ ፀሐይ እንጂ ሦስት ፀሐይ እንደማትባል ሁሉ፤ እግዚአብሔር የአካል ሦስትነት ስላለው አንድ አምላክ አንድ ፈጣሪ ነው። በአምላክነቱ ሁለትነት ወይም ሦስትነት የለውም። ዘላለም አንድ ብቻ ነው። «አብ ፀሐይ ነው፤ ወልድም ፀሐይነው፤ መንፈስ ቅዱስም ፀሐይ። ነገር ግን ከሁሉ በላይ ያለው የእውነት ፀሐይ እግዚአብሔር አምላክ አንድ ነው» ሲል አባ ሕርያቆስ መስክ-ሮአል (ቅዱሴ ማርያም፤ ቁ. ፫፻፫)።

፫. እሳት

እሳት ባሕርይ (ህልዌው) አንድ ነው፤ ነገር ግን ሦስት ነገሮች አሉት፤ ያኸውም ፦ ሀ. አካሉ ወይም ፍህሙ ለ. ብርሃኑ ሀ. ሙቀቱ ናቸው። በዚሁ መሠረት እንደ ፍሕመ አብ ይመስላል፤ እንደ ብርሃኑ ወልድ ይመስላል፤ እንደ ሙቀቱ መንፈስ ቅዱስ ይመስላል። እሳት ሦስት ነገር ስላለው አንድ እሳት እንጂ ሦስት እሳት አይባልም፤ ምክንያቱም በባህርይ አንድ ብቻ ነውና። እግዚአብሔር የአካል ሦስትነት ስላለው አብ ወልድ መንፈስ ቅዱስ ቢባልም፤ ባህርይም ወይም መለኮቱ አንድ ስለሆነ፤ ሁል ጊዜ አንድ እግዚአብሔር አንድ አምላክ እንደሆነ ሲመሰግንና ሲቀደስ ለዘላለም ይኖራል። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሦስት መቶ አሥራ ስምንቱ አበው አድሮ፤ «አባቴ እኔም መንፈስ ቅዱስም ፀሐይና ብርሃን ዋዕይም ነን። አባቴ እኔም መንፈስ ቅዱስም እሳትና ነበልባል ፍሕምም ነን» ብሎአል (ቅዱሴ ዘበለስቱ ምዕት፤ ቁ. ፵፮-፵፰)።

ስለዚህ እንደ ፀሐይና እንደ እሳት እግዚአብሔር በአካል ሦስት ሲሆን፤ በባሕርይ አንድ ነን። በዚሁ መሠረት አንድ አምላክ አንድ ፈጣሪ እንደሆነ ዘላለም ይኖራል።

ጥያቄ፦እግዚአብሔር አብ ዓለምን ከመፍጠሩ በፊት ወልድን ወለደው ማለት ወይም እግዚአብሔር ወልድ እምቅድመ ዓለም ከእግዚአብሔር ተወለደ ማለት ምን ማለት ነው?

እምቅድመ ዓለም (ከዓለም በፊት) እግዚአብሔር አብ ወልድን ወለደው ማለት፤ ወይም ዓለም ከመፍጠሩ በፊት እግዚአብሔር ወልድ ከእግዚአብሔር አብ ተወለደ ማለት ሰው ከሰው እንደሚው ለደው ዓይነት ተወለደ ማለት አይደለም። ወይም አብርሃም ይስሐቅን ወለደው እንደምንል፤ እግ

ዚኢብሔር ኣብዎ ወልድን ወለድው ማለታችን ኣይደለም። እግዚኣብሔር ፍጹም ረቂቅ መንፈስ ነውና በዚህ ዓይነት ሊታሰብ ኣይገባም። ነገር ግን ብርሃን ከብርሃን እንደሚገኝ፤ ወይም የፀሐይ ብርሃን ከወውደ ፀሐይ ማለት ከክበበ ፀሐይ እንደሚገኝ፤ እግዚኣብሔር ወልድም ዓለም ከመፈጠሩ በፊት ፍጹም ብርሃን ከሆነው እግዚኣብሔር ኣብ ስለተገኘ ተወለደ ይባላል። ሦስት መቶ አሥራ ስምንቱ ኣበው የወልድን ከኣብ ባህርይ መገኘት አስመልክተው፤ «ከባህርይ ኣምላክ የተገኘ የባሕርይ ኣምላክ፤ ከብርሃን የተገኘ ብርሃን፤ የተወለደ እንጂ ያልተፈጠረ» ሲሉ ኣስተምረዋል (ሃይማኖተ ኣበው፤ ምዕ.፲፰፤ ቁ.፲፯ ገጽ፻)።

ቅዱስ ኣትናቴዮስ ዘእስክንድርያም፤ «ወነኣምን በኣሐዱ እግዚእ ኣየሱስ ክርስቶስ ወልደ እግዚኣብሔር፤ ኣምላክ ጽድቅ ዘእምኣምላክ ጽድቅ፤ ብርሃን ዘእምብርሃን ዘበኣማን፤ ማሕየዊ ዘእማሕየዊ፤ ከባህርይ የተገኘ እውነተኛ የባሕርይ ኣምላክ፤ ከእውነተኛ ብርሃን የተገኘ እውነተኛ ብርሃን፤ ኣዳኝ ከሆነ ኣብ የተገኘ እውነተኛ መድኅን በሚሆን ተቀዳሚና የተታይ በሌለው በኣንድ በእግዚኣብሔር ወልድ በጌታችን በኣየሱስ ክርስቶስ እናምናለን» ሲል ኣስተምረዋል (ሃይማኖተ ኣበው፤ ገጽ.፹፬)።

ቅዱስ ዲዮናስዮስ ዘኣርዮስፋጎስም ስለዚሁ ሲያስረዳ፤ «ኣብ ብርሃን ነው፤ ከኣብ የተወለደ ቃሉ ወልድምከብርሃን የተገኘ ብርሃን ነው፤ ከኣብ የሠረፀው መንፈስ ቅዱስም ከብርሃን የተገኘ ብርሃን ነው፤ ከኣብ የወልድ መወለድ፤ የመንፈስ ቅዱስ መሥረፅ እጅግ ይደነቃል እንጂ ኣይነገርም (ሊነገር ኣይቻልም) ብሎኣል(ሃይማኖተ ኣበው፤ ምእ.፲ ቁ.፲፪ ገጽ.፵፭)።

ጥያቄ፦እግዚኣብሔር ወልድ ከእግዚኣብሔር ኣብ የተገኘ ብርሃን ነው ከተባለ ወልድ ከኣብ በኋላ የተገኘ ኣያስኝም ወይ?

እግዚኣብሔር ወልድ ከእግዚኣብሔር ኣብ በመገኘቱ ተወለደ ቢባልም፤ በፊት ያልነበረ ሆኖ በኋላ ተገኘ ማለት ኣይደለም፤ ነገር ግን ከዘላለም እስከ ዘላለም ከእግዚኣብሔር ኣብና ከእግዚኣብሔር መንፈስ ቅዱስ ጋር በመለኮትና ባሕርይ ኣንድ በመሆን ቃለ ኣብ፤ ወልዱ ለኣብ እየተባለ የነበረና ያለ ነውና ከኣብ በኋላ የተገኘ ኣያስኝውም። ይህን ታላቅ ምስጢር ኣስመልክቶ የኣንካራው ሊቀ ጳጳስ ቴዎዶሎስ እንዲህ ሲልኣስተምረዋል፤ «ወልድ ዋሕድ ብርሃን ይባላል፤ ከብርሃን የተገኘ ብርሃን፤ ከብርሃን በኋላ የተገኘ ነው ኣይባልምና፤ ያ ብርሃን በተገኘ ግዜ ኣርሱ ከተገኘበት ብርሃን ጋር ኣንድ ሆኖ ዘወትር ይኖራል እንጂ፤ ብርሃን ዓለም ሁሉ ሳይፈጠር ሁል ግዜ ከኣብ ጋር ህልው የሚሆን የወልድን ነገር ያስረዳል» (ሃይማኖተ ኣበው፤ ምዕ.፶፫ ቁ.፲ ገጽ.፻፸፫)።

ኣብ፤ ወልድ፤ መንፈስ ቅዱስ ማለት ሦስቱ ኣካላት በዘመንም ሆነ በዕለት እንደማይቀዳደሙ፤ ሦስት መቶአሥራ ስምንቱ ኣበው ሲመስክሩ እንዲህ ብለዋል፤ «ኣብ ከወልድ ተለይቶ የኖረበት ዘመን የለም፤ ወልድም ከመንፈስ ቅዱስ ተለይቶ የኖረበት ዘመን የለም፤ መንፈስ ቅዱስም ከኣብና ከወልድ ተለይቶ የኖረበት ዘመን የለም፤ ሥሉስ ቅዱስ በዘመኑ፤ በቀኑ ሁሉ በግብርም፤ በስምም ሳይለወጥ፤ ሳይፋለስ ጸንቶ ያለ ነውእንጂ» (ሃይማኖተ ኣበው፤ ገጽ.፶፩)።

ጥያቄ፦እግዚኣብሔር በኣካል፤ በስምና በገጽ ሦስት ከሆነ በመለኮትም ሦስት ነው ማለት ይቻላል?

ኣይቻልም፤ እግዚኣብሔር ሦስት ኣካላት እንዳሉት ሦስት መለኮት የለውምና፤ የሦስቱ ኣካላት መለኮት ሁል ግዜ ኣንድ ብቻ በመሆኑ፤ ሦስቱም ኣካላት ኣብ ወልድ መንፈስ ቅዱስ ኣንድ ኣምላክ፤ ኣንድ ፈጣሪእንደሆኑ ለዘላለም ይኖራሉ። የኣብ፤ የወልድ፤ የመንፈስ ቅዱስ መለኮት ኣንድ ብቻ መሆኑ በርከት ያሉ የቤተክርስቲያን ሊቃውንት ኣስተምረዋል። ቅዱስ ኣትናቴዮስ ዘእስክንድርያ መለኮት ኣንድ መሆኑን ሲመስክር፤ «ወልድ የኣብ ቀኝ እጅ ነው፤ መንፈስ ቅዱስም ምክሩ ነው፤ የሦስቱ ኣካላት መለኮት ኣንድ እንደሆነ ቅዱሳት መጽሕፍት ያስረዳሉ፤ መለኮት የኣብ የወልድ የመንፈስ ቅዱስ ኣንድነታቸው (ኣዋሐጃቸው) ነው የሦስቱ ኣካላት መለኮት ኣንድ እንደሆነ በዚህ ኣውቀን» ሲል ኣስረድታል (ሃይማኖተ ኣበው፤ ምዕ.፳፭፤ ገጽ.፸፱)። ቀጥሎም ይህ ቅዱስ መምህር እንዲህ ይላል፤ «ነገር ግን መለኮት ኣንድ መሆኑን በሚገባ እንወቅ፤ በሦስቱ ኣካላት እ

ንመን፤ የሦስቱ አካላት መለኮት አንድ መሆኑን ፈጽመን አንካድ» (ሃይማኖተ ኦቦው፣ ምዕ.፳፭፥ ገጽ.፪፭)።

ቅዱስ ባስልዮስ ዘቂሣርያ እንዲህ ይላል፤ «የሦስቱ አካላት መለኮት ፍጽም አንድነት (ፈጽሞ አንድ መሆኑን) ልናውቅ ይገባናል፤ የእርሱ የሚሆነውን መለኮት አንድ በማድረግ እናዋህድ፤ በአብ ወላዲነት አሠራሂነት መለኮት አንድ ነው በምትል ሃይማኖት እንመን፤ ወልድ ከአብ ተወልዶአል ና፤ መንፍስ ቅዱስም ከአብተገኝቶአልና፤ አብ ከወልድ፣ ወልድም ከመንፈስ ቅዱስ ሳይቀድም፣ ወልድ ከአብ በመወለዱ መንፈስ ቅዱስም ከአብ በመሥረፁ የፈጣሪያችን የሦስትነት መለኮት አንድ ይሆናል» (ሃይማኖተ ኦቦው፣ ምእ.፴፪፥ ገጽ.፻፯)።

ቅዱስ ጎርጎርዮስ ነባቤ መለኮት መናፍቃንን ለመገሠጽና መለኮት አንድ መሆኑን ለማረጋገጥ እንዲህ ሲል ጽፎአል፤ «ከእውቀት ከሃይማኖት የተለየ መናፍቃን ከቅድስት ሥላሴ መለኮት መክፈልን በአካላት መቃለልን ሊያመጡ አይድፈሩ፤ ሶስት አማልክት ብለን አንሰግድም፤ አንድ አምላክ ብለን እንሰግዳለን እንጂ፤ በስም ሦስት ናቸው እንላለን፤ አብ፣ ወልድ፣ መንፈስ ቅዱስ አንድ ባሕርይ (አንድ ህላዌ) አንድ መለኮት ናቸው፤ በአንድ መለኮት፣ በአንድ ባሕርይ (በአንድ ህላዌ) የጹኑ ሦስት አካላት ሲሆኑ፣ ከሦስቱ አንዱ የሚበልጥ፣ አንዱ የሚያንስ አይደለም፤ በማይመረመር በአንድ ክብር የተካከሉ ናቸው እንጂ» (ሃይማኖተ ኦቦው፣ ምእ.ል ቁ.፪፻፲፪)።

ቅዱስ ቄዋርሎስ ዘእንክንድርያ፣ «አንድ መለኮት፣ አንድ ህላዌ (አንድ ባሕርይ)፣ አንድ ኃይል፣ አንድ ልዕልና፣ አንድ ጌትነት፣ አንድ ክብር፣ ከጥንት አስቀድሞ የነበረ አንድ ቀዳማዊነት ነው፤ በሦስት አካላት፣ በሦስት ገጸት ፍጹማን ናቸው፤ ግዙፉን አይደሉም ያልተፈጠሩ ናቸው፤ ድካም የማይሰማቸው የማይለወጡናቸው፤ ለዘመናቸውም ጥንት ወይም ፍጹሜ የለውም» ሲል አስረድቷል (ሃይማኖተ ኦቦው፣ ገጽ. ፪፻፶፯)።

አባ ዲዮናስዮስ ሊቀ ጳጳስ ዘአንጾኪያም፣ የአብ የወልድ የመንፈስ ቅዱስን መለኮት አስመልክቶ ሲያስረዳ፣ «ወሶበሂ ንሬሲ ቅድስተ ስላሴ ፍሉጣነ መለኮት ዘከመ እላቲሆሙ፣ ንትአመን እምነተ ስይጣናዌ፤ ቅድስተ ሥላሴን እንደ አካላታቸው የተለየ መለኮት (ሦስት መለኮት) አላቸው ብለን የምናምን ከሆነ፣ እምነታችን ስይጣናዊ ነው» ብሎአል (ሃይማኖተ ኦቦው፣ ገጽ.፭፻፳፪ ቁ.፫)። ስለሆነም በአካልና በገጽ ሦስት፣ በመለኮትና በባሕርይ አንድ በሆነው አምላካችን፣ መላውን የሰው ልጅ ከሞተ ኃጢአት ያድን ዘንድ ብሔተልደት (አንድያ) ልጁን ወደ ዓለም ልኮ እርሱም መላ የሰውን ልጅ አዳነ።

ከትምህርተ ሃይማኖት ኦርቶዶካዊት በአቡነ ገብርኤል ከጳፉት የተወሰደ 1991